

Rajonizacija vrste in sort - riček (*Camelina sativa* (L.) Crantz)

V letu 2018 smo spomladi posejali seme rička treh sort (Calena, populacija Koroška in populacija Prekmurje) na treh lokacijah (Žalec, Blatna Brezovica in Logarska dolina). Med vegetacijo smo opazovali razvojne faze rička po BBCH. Opazovali smo posevek na morebitno prisotnost bolezni in škodljivcev. V času tehnološke zrelosti smo določili pridelek (pridelek sveže mase, vsebnost vlage v pridelku ter na tej podlagi pridelek suhe snovi), določili kvaliteto pridelka (odstotek maščob v suhi snovi) in jih primerjali med lokacijami. Na lokaciji Žalec je bil riček primeren za žetev 10. julija, v Blatni Brezovici 16. julija in v Logarski dolini 20. avgusta. Rastna doba je bila torej na lokaciji Logarska dolina za cel mesec daljša kot na toplejših dveh lokacijah. Najvišja je bila sorta Calena (60 do 80 cm), nižja populacija Prekmurje (od 50 – 70 cm) in najnižja populacija Koroška (30 do 50 cm). Sorta Calena ima debelejša stebela od ostalih dveh, je višja in bolj razvejana.

Pridelek rička se je značilno razlikoval tako glede na sorto kot tudi glede na lokacijo. Populacija Prekmurje je dosegla značilno (dokazljivo) največji pridelek, najmanjšega pa populacija Koroška. Glede lokacij pa je bil značilno večji pridelek rička dosežen na lokaciji Vrhnika.

Sicer je bil dosežen pridelek zelo majhen, mokro leto 2018 ričku ni bilo naklonjeno. Bistveno najboljša kombinacija je bila lokacija Vrhnika in riček populacija Prekmurje, ki je dosegla na tej lokaciji povprečno 140 kg/ha suhe snovi pridelka semena. Poleg mokrega vremena, ki je slabo vplivalo na rast rička, se je veliko semena tudi na hitro osulo iz luskov zaradi menjavanja deževnega in zelo vročega vremena, ki ga je v teh dneh spremljal še suh zrak. Vsebnost maščob je bila v okviru navedb iz literature.

Postavljanje poskusa na Vrhniki 8.5.2018

Poskus na lokaciji Logarska dolina (14.6.2018).

Poskus na lokaciji Žalec (5. 6. 2018).

Zaključek triletnih poskusov

Poskuse z različnimi sortami/populacijami rička smo izvajali v letih od 2016 do 2018 na 3 lokacijah, in sicer Žalec, Blatna Brezovica in Logarska dolina. Količina semena za setev je bila kot je predlagana v literaturi, to je 6 kg/ha. V vseh treh letih poskusa smo pri vseh treh sortah rička določili razvojne faze rička po BBCH in stadij tehnološke zrelosti.

Če povzamemo rezultate triletnega preizkušanja, ugotavljamo, da je predlagana količina semena za setev (6 kg/ha semena) za nižinske lokacije, kjer ne vključujemo ročnega pletja, prenizka. Riček je zelo slabo tekmoval s pleveli. Pridelek je odvisen od sorte in lokacije pridelave ter še najbolj od vremenskih razmer v posameznem letu. Sorta Ligena se je v letu 2016 pokazala kot najbolj produktivna, vendar žal v sledečih letih preizkušanja njenega semena nismo uspeli dobiti. Populacija Prekmurje se je nakazala z nekoliko večjim pridelkom kot sorta Calena v naših razmerah v treh preučevanih letih, med lokacijami pa Logarska dolina, sledila je lokacija Blatna Brezovica.

V vseh letih poskusa se je nakazalo, da je vsebnost maščob odvisna tudi od lokacije pridelave, kar pa bo potrebno v prihodnje še preveriti. Riček je zelo občutljiv na temperature, višje od 30 stopinj v kombinaciji s suhim zrakom; v tem primeru zelo hitro odpre luske in seme se osuje po tleh, kar je zelo slaba lastnost in zaradi tega se nakazuje, da je bolj primeren za višje ležeče lokacije ali severne oziroma obvodne lege, kjer so temperature nižje oziroma ne presežejo 30 stopinj v kombinaciji s suhim zrakom. Na nobeni od lokacij nismo zasledili napada bolezni ali škodljivcev, vendar pa je velika težava zapleveljenost, predvsem pri svetovani količini semena za setev 6 kg/ha; riček plevelom pri tako redki setvi in če plevela ne odstranjujemo mehansko, ne more konkurirati. Posejati ga je potrebno dovolj zgodaj, da enakomerno dozoreva junija, ter požeti zelo hitro ob nastopu tehnološke zrelosti. Priporočljiva je tudi večja količina semena za setev na nižinskih lokacijah.